

Informe Final Projecte Innovació Docent

1) Dades del projecte

Títol del projecte: Coordinació d'assignatures i equips docents de primer curs de Sociologia per al foment de la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat

Codi del projecte: 2020PID-UB/032

Nom i cognoms del responsable: Jordi Mundó Blanch

Participants: Yolanda Blasco Martel; Ricard Soto Company

2) Resum i descriptors

2.1. Resum

El projecte d'innovació docent realitzat durant el curs 2020-2021 tenia com a propòsit central coordinar les assignatures i equips docents de les assignatures d'*Història* (primer semestre) i *Metodologia de les Ciències Socials* (segon semestre) del grau de Sociologia de la Universitat de Barcelona a fi de promoure la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat. Es partia de la constatació que es tractava d'una competència fonamental per a alumnes universitaris de primer curs i que resultava d'interès explorar formes de promoure-la. Per a tal fi, i amb col·laboració amb el projecte Adquisició de competències transversals i classe inversa, 2019PID-UB/041, es van dissenyar enquestes (que es van passar als estudiants a l'inici i al final de cada semestre) que ajudessin avaluar la percepció dels estudiants sobre la millora de la seva responsabilitat acadèmica i la seva capacitat d'aprenentatge. Per a poder analitzar els resultats *intra*-assignatura i *entre* assignatures es va dissenyar un indicador que permetés una formalització dels elements bàsics de la percepció de la millora en la competència, el qual es va dividir en dos subindicadors (responsabilitat acadèmica i aprenentatge reflexiu).

Les conclusions que hem pogut treure són que (1) ben sovint els estudiants es fixen expectatives de millora dins d'un mateix semestre que generalment no consumeixen; (2) no sembla haver-hi relació entre la nota dels estudiants i la responsabilitat i planificació acadèmiques o l'aprenentatge reflexiu, i (3) un nombre aclaparador d'estudiants manifesten que la Covid-19 ha tingut un impacte negatiu en la seva responsabilitat acadèmica i en el seu l'aprenentatge reflexiu percebuts. Ara bé, ja sigui per la naturalesa voluntària de les enquestes i/o per l'impacte del context de Covid-19 en els estudiants, hi ha hagut enquestes que han rebut molt poques respostes dels estudiants i, per tant, pot haver quedat compromesa la precisió i representativitat de la mostra i dels resultats.

2.2. Descriptors

- Línies d'innovació vinculades: B1) Competències transversals; D) Equip docent

- Paraules clau: competències transversals; responsabilitat i millora dels aprenentatges; coordinació d'assignatures; coordinació equips docents; impacte Covid-19 aprenentatges.

3) Antecedents del projecte

El projecte d'innovació docent realitzat tenia el propòsit de donar continuïtat en el curs 2020-2021 a les experiències d'innovació que l'equip docent del projecte havia dut a terme el dos cursos anteriors. La proposta inicial va partir del desplegament del "Projecte Institucional de Foment de la Qualitat Docent EiE-64 (2018PID-UB/E064), del curs 2018-2019, relativa a la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat en assignatures de primer i segon cursos del grau de Sociologia. De les reflexions, discussions i intercanvis sobre les experiències docents individuals en les assignatures respectives de *Teoria Sociològica I* (professor Jordi Mundó) i *Història* (professora Yolanda Blasco), en va sorgir la idea que seria convenient que els estudiants de primer curs entenguessin que la intervenció proposada per a la millora de les seves competències transversals en millora dels aprenentatges i la responsabilitat tenia un sentit integral que afectava a totes les fases dels seus processos d'aprenentatge. I que d'aquesta autoconsciència se'n podien derivar efectes positius per a la consolidació d'aprenentatges significatius, especialment entre els/les alumnes de primer curs.

Aquella primera experiència sobre la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat va tenir continuïtat. El curs 2019-2020, el professor Jordi Mundó va desenvolupar el projecte d'innovació docent sobre "Foment de la competència transversal de millora dels aprenentatges a l'assignatura de Metodologia de les Ciències Socials" (2019RIMDA-ECO/E064). Per la seva banda, la professora Yolanda Blasco va coordinar l'equip docent del projecte sobre "Adquisició de competències transversals i classe inversa" (2019PID-UB/041). Tot i tractar-se de dos projectes independents, es van establir mecanismes per coordinar algunes de les accions realitzades durant el curs: (1) realitzar enquestes als estudiants amb els mateixos continguts: al primer semestre, a l'assignatura d'*Història* de primer curs; al segon semestre, a la de *Metodologia de les Ciències Socials* del mateix curs. (2) Així mateix, es van processar els resultats de les enquestes per a poder establir comparacions i per a mirar de detectar continuïtats o discontinuïtats en la millora dels aprenentatges i responsabilitat en els mateixos alumnes entre el primer i el segon semestres.

El resultat de l'experiència d'innovació docent realitzada el curs 2019-2020 en ambdós projectes d'innovació docent diferents fou ambivalent. Les dades mostraven un progrés *intra-assignatura* (això és, entre, per una banda, les enquestes de setembre i desembre i, per l'altra, entre les de febrer i maig) en el que es refereix al que manifestaven els estudiants sobre la seva presa de consciència del seu procés de millora dels aprenentatges i la responsabilitat. En canvi, les evidències d'un hipotètic progrés de millora *entre assignatures* (això és, del pas del primer al segon semestres dels mateixos estudiants de primer curs de Sociologia) distaven de ser concloents.

Atès que aquest procés d'obtenció de resultats quantitatius de la percepció dels estudiants sobre el seu avenç en la competència de millora dels aprenentatges i la responsabilitat es va veure greument afectat per la irrupció de la pandèmia el mes de març de 2020 (en què s'havien obtingut els resultats de les enquestes del primer semestre, però tot just s'havia encetat el segon), ambdós docents vam arribar a la conclusió que seria pertinent articular un nou projecte d'innovació docent per al curs

2020-2021, que eventualment ens hauria de permetre obtenir evidències comparables sobre alumnes d'un mateix grup durant els dos semestres del primer curs del Grau de Sociologia.

4) Objectius del projecte

Com a hipòtesi de partida, estimàvem que el procés de preparació, aplicació i avaluació en comú d'accions adequades per al foment de la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat en alumnes d'un mateix curs contribuiria a millorar els seus aprenentatges, fent-los més significatius, i se'n podrien treure conclusions rellevants per a futures accions d'abast més ampli en altres assignatures de primer curs, o eventualment en el conjunt del Grau de Sociologia. El propòsit era aplicar el projecte de millora docent al grup de matí d'*Història* del grau de Sociologia de primer curs durant el primer semestre (a més del grup de tarda d'*Història* del grau de Sociologia, que quedaria com a grup de control i en el que hi participaria el professor Ricard Soto), i al mateix grup de matí de *Metodologia de les Ciències Socials* al segon semestre (i, de la mateixa manera, es farien servir les dades del grup de tarda de la mateixa assignatura).

Metodològicament, en el projecte es preveia aplicar un indicador construït per l'equip docent del projecte 2019PID-UB/041, dirigit per la professora Yolanda Blasco, el qual ens hauria de permetre obtenir evidències fiables del projecte d'innovació docent a fi de poder-lo replicar en el futur i poder comparar els resultats obtinguts. De manera que un objectiu complementari del projecte consistia a refinar la nostra formació i pràctica en l'aplicació d'indicadors.

Objectiu general:

El projecte d'innovació docent realitzat durant el curs 2020-2021 tenia com a propòsit central coordinar les assignatures i equips docents de les assignatures d'*Història* (primer semestre) i *Metodologia de les Ciències Socials* (segon semestre) del grau de Sociologia per al foment de la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat.

Objectius específics:

- Disseny d'un protocol de coordinació de les assignatures de primer curs del grau de Sociologia.
- Avaluació de la percepció dels estudiants sobre la seva adquisició de la competència transversal.
- Identificació d'accions de millora per a afavorir l'adquisició continuada de la competència.

5) Context d'aplicació

Característiques de l'alumnat implicat

L'alumnat al que s'ha dirigit l'actuació prevista en aquest projecte d'innovació docent és el de 1r curs de l'ensenyament de Sociologia. Són estudiants que han d'adaptar-se a un entorn d'aprenentatge nou, el qual va evolucionant del primer al segon semestre, i en

els cursos successius. És per aquesta raó que es parteix del supòsit que la coordinació entre una assignatura de primer semestre (*Història*) i una de segon (*Metodologia de les Ciències Socials*), i els respectius equips docents, pot resultar efectiva, tant a l'hora de captar necessitats diferents, com d'aplicar accions relatives millora de l'aprenentatge i la responsabilitat.

Mancances detectades

L'element fonamental que vol promoure aquest projecte d'innovació docent és la coordinació entre assignatures i equips docents de primer curs del grau de Sociologia. Tot i que en els cursos anteriors cadascun dels docents que imparteixen aquestes assignatures havia realitzat accions entorn a la competència transversal de millora dels aprenentatges i la responsabilitat, no hi havia hagut una coordinació formal entre assignatures. Tot i així, sí que hi ha hagut una coordinació informal que es volia aprofundir mitjançant aquest nou projecte en vistes a facilitar la realització d'un diagnòstic compartit de la situació de partida dels alumnes, una planificació diferencial segons assignatura i semestre concrets en què s'imparteix, i una anàlisi integrada de les evidències obtingudes de l'aplicació de la coordinació de la millora docent.

6) Desenvolupament de l'aplicació

Per a assolir els objectius proposats (d'acord amb l'objectiu general de coordinació d'assignatures i equips docents de primer curs de Sociologia en dos semestres consecutius per a l'adquisició i avaluació de la competència transversal "capacitat d'aprenentatge i responsabilitat", les accions realitzades han estat les següents:

1) Revisió bibliogràfica de la literatura sobre competència transversal "capacitat d'aprenentatge i responsabilitat". Atès que els equips docents ja havien treballat aquesta competència en projectes anteriors, s'ha tractat fonamentalment d'un treball d'actualització i ordenació dels aspectes més rellevants sobre la competència.

2) Disseny d'un protocol d'actuació de coordinació dels equips docents de les dues assignatures, consistent en:

- Avaluació conjunta de la informació rellevant que convindria obtenir dels alumnes a fi de poder avaluar la seva percepció sobre elements substantius de la competència de millora de l'aprenentatge i la responsabilitat.

- Disseny de dues enquestes: la primera, per a passar-la als alumnes a l'inici del primer semestre de l'assignatura d'*Història* i a l'inici del segon semestre de l'assignatura de *Metodologia de les Ciències Socials*; la segona, per a passar-la als mateixos alumnes al final del període docent del primer semestre (*Història*) i al final del segon (*Metodologia de les Ciències Socials*).

- Una vegada obtinguts els resultats de les enquestes inicial i final del primer semestre, valorar si convé introduir algun canvi en les del segon, amb el benentès que no pot afectar a aspectes substantius perquè això podria esbiaixar la comparació de resultats entre assignatures.

- Una vegada obtinguts els resultats de les enquestes del segon semestre, aplicació d'un indicador les dades recollides i comparació entre semestres i, si és possible, també en relació als resultats obtinguts cursos anteriors.

- Un cop finalitzat tot el procés, i d'acord amb els objectius del projecte, realització de tres accions d'avaluació interrelacionades:

(a) Anàlisi dels aspectes reeixits i proposta d'esmenes sobre aquells que no han donat els resultats esperats.

(b) Avaluació de la qualitat i rellevància de la informació obtinguda sobre la percepció dels estudiants en relació a l'adquisició de la competència.

(c) Avaluació de si les accions del projecte han tingut incidència demostrable en afavorir l'adquisició de la competència.

(d) Avaluar si la coordinació docent ha estat l'adequada i, en el seu cas, quines millores podrien introduir-se.

3) En l'aplicació d'aquest protocol, s'han complert les pautes temporals fixades i les accions de coordinació han resultat eficients, amb una comunicació molt fluïda entre els equips docents.

L'aspecte més rellevant (i no previst) de la realització de la recerca docent ha estat la disminució gradual del nombre de respostes en les successives enquestes. Si bé la taxa de resposta a les dues enquestes del primer semestre va ser alta, aquesta va baixar significativament a la primera enquesta del segon semestre i va reduir-se dràsticament a la segona enquesta (i darrera de la sèrie) del segon semestre.

4) Atès que per al desenvolupament del projecte de millora docent finalment no ha estat necessari adquirir material bibliogràfic ni han aparegut despeses no previstes, la quantitat finançada s'ha destinat a la traducció d'un text sobre els resultats de la recerca per a ser presentat en un congrés d'innovació docent (pendent de determinar). S'avaluarà la possibilitat de enviar a la revista RIDU l'article derivat.

7) Avaluació, resultats i interpretació

7.1. Indicadors i enquestes:

A fi d'analitzar la percepció dels estudiants de primer curs sobre la seva adquisició de la competència de millora dels aprenentatges i la responsabilitat, s'han dissenyat enquestes de principi i final de cada semestre, les quals han estat respostes de forma voluntària. Per a l'inici del primer semestre, l'enquesta estava dissenyada per a contribuir a mesurar les expectatives dels estudiants sobre les seves capacitats de millora dels aprenentatges i la responsabilitat; mentre que la del final del primer semestre estava dissenyada per a captar informació sobre com efectivament es va produir aquest procés d'aprenentatge durant el semestre en termes de millores en la capacitat d'aprenentatge i d'autoconsciència de la responsabilitat de l'alumne en aquest procés.

L'enquesta també es va dissenyar amb l'objectiu de construir un indicador que permetés una aproximació a la percepció que l'estudiant té de la seva capacitat per a un

aprenentatge actiu i el seu grau de responsabilitat acadèmica. Així, l'indicador es subdivideix en dos subindicadors:

- Subindicador 1.1.: Mesures del desenvolupament de l'estudiant d'una actitud positiva i responsable, i d'implicació activa en la planificació, comprensió i assimilació de l'aprenentatge proposat pel docent. *Aquesta seria una aproximació a la responsabilitat acadèmica.*
- Subindicador 1.2.: Mesures de la capacitat de l'estudiant d'identificar l'aprenentatge assolit, així com els problemes i insuficiències apareguts en el seu procés d'aprenentatge, i si l'estudiant demana o no ajuda per a resoldre aquestes insuficiències. *Aquesta seria una aproximació a l'aprenentatge reflexiu.*

7.2. Resultats

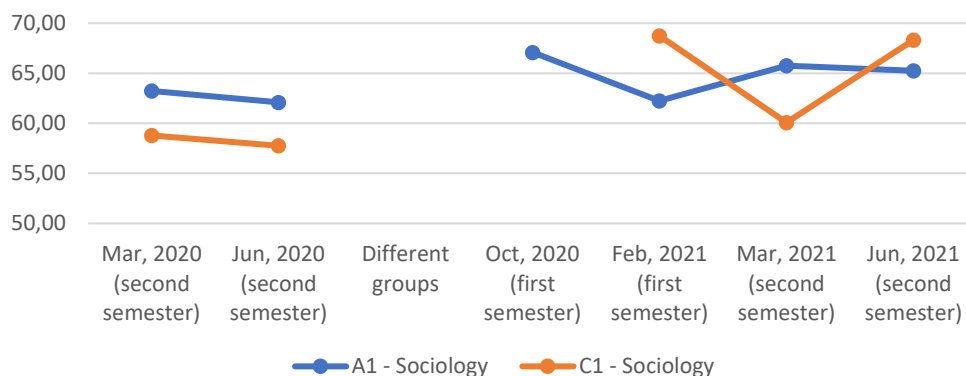
Per a una millor contextualització dels resultats, a més dels obtinguts durant el curs 2020-21, considerem pertinent mostrar-los de forma integrada amb els obtinguts durant el curs anterior (2019-20), en què encara no havia estat formalitzat el projecte de millora docent com a tal.

Taula 1. Indicador responsabilitat acadèmica i aprenentatge reflexiu – Sociologia (2019-2021)

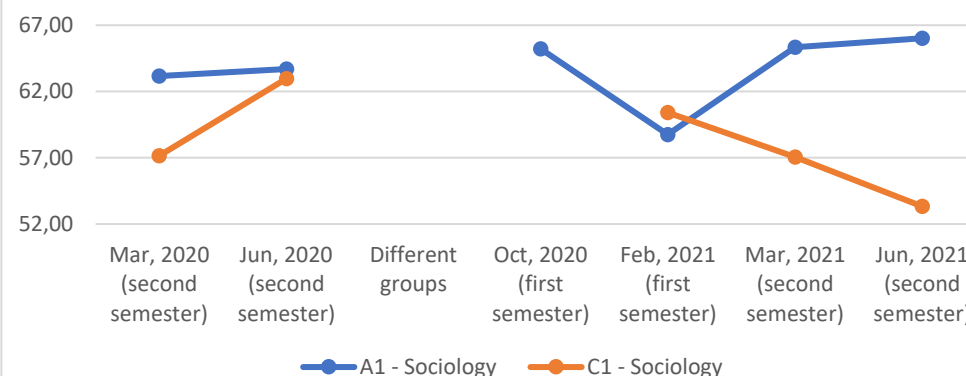
			Grup A1 – Sociologia				Grup C1 - Sociologia			
			1.1	1.2	Total	N	1.1	1.2	Total	N
Març, 2020	(segon semestre)		63.2	63.2	63.2	56	58.8	57.1	58.0	56
Juny, 2020	(segon semestre)		62.1	63.7	62.9	29	57.8	63.0	60.3	25
Octubre, 2020	(primer semestre)		67.1	65.2	66.2	57	-	-	-	-
Febrer, 2021	(primer semestre)		62.2	58.8	60.5	56	68.8*	60.4*	64.6*	2
Març, 2021	(segon semestre)		65.7	65.3	65.5	50	60.1	57.0	58.6	34
Juny, 2021	(segon semestre)		65.2*	66.0*	65.6*	6	68.3*	53.3*	60.8*	15

*El nombre de respostes és inferior a 20, de manera que pot no ser prou precís/representatiu

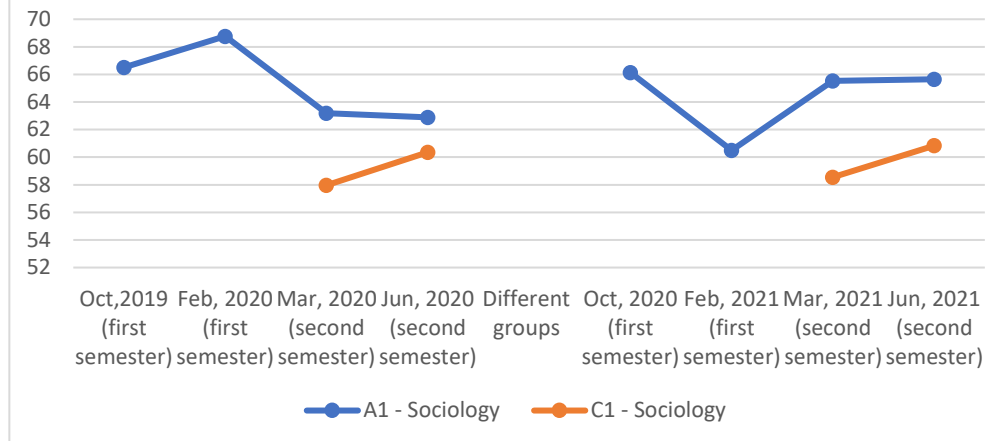
Grafic 1. Subindicador 1.1. - Planificació acadèmica i responsabilitat percebuts - SOC 2020-2021

Gràfic 2. Subindicador 1.2. - Aprenentatge reflexiu percebut - SOC 2020-2021

Gràfic 3. Indicador - Responsabilitat acadèmica i aprenentatge reflexiu percebuts - SOC 2020-2021

Nota: No hi ha separació entre 1.1. i 1.2. abans de Març de 2020.

Dels gràfics 1, 2 i 3 se'n poden inferir diverses conclusions. Primerament, el grup A1 sembla tenir resultats consistentment més alt en comparació amb el grup C1. Només hi ha dos casos en què el grup C1 superi A1: febrer de 2021 i juny 2021. Amb tot, el nombre de respostes del grup C1 en ambdós casos és extremadament baix (especialment el de febrer de 2021), de forma no és significatiu. A1 és el grup que fa les classes al matí, mentre que C1 és un grup de tarda.

En segon lloc, sembla existir una tendència estable a què els estudiants es fixin expectatives sobre la seva responsabilitat acadèmica que finalment no es consumeixen. Aquesta tendència es pot observar clarament en el grup A1 del Grau de Sociologia del gràfic 1, en el que els resultats de responsabilitat acadèmica i capacitat d'aprenentatge dels estudiants sempre experimenten una disminució durant un mateix semestre. Al contrari, les expectatives entre semestres sempre augmenten, creant així un gràfic en forma de M. Tot i així, el grup C1 exhibeix un patró més inconsistent. Tot i que entre Març i Juny de 2020 el patró és el mateix que el d'A1, en iteracions posteriors de l'indicador el patró es comporta de forma oposada al del grup A1. Malgrat això, és molt possible que aquestes diferències tinguin com a causa la falta de dades consistents del grup C1, així com la baixa quantitat de respostes obtingudes.

En relació a la capacitat d'aprenentatge (gràfic 2), sembla que en els resultats de Març i de Juny de 2020 la capacitat d'aprenentatge dels estudiants va tenir un comportament oposat quan se la compara amb la responsabilitat acadèmica, particularment pel que fa al grup C1, aspecte que també entra en conflicte amb la hipòtesi que els estudiants es fixen expectatives que finalment no són consumades. En el cas de l'aprenentatge reflexiu, sembla que aquesta hipòtesi no es confirma. Pel que fa al període posterior a l'octubre de 2020, la conjunció de falta de dades, les poques respostes obtingudes el Juny de 2021 i el comportament força inconsistent de l'indicador dificulten molt poder arribar a conclusions rellevants.

Finalment, en relació al gràfic 3, a partir del Març de 2020 només hi ha la mitjana entre els subindicadors 1.1. i 1.2. Resulta interessant observar que es repeteix el mateix patró en els períodes Març-Juny de 2020 i Març-Juny de 2021, particularment en el grup C1, en els que sembla que, en general, els estudiants van anar més enllà de les expectatives que s'havien fixat en termes de responsabilitat acadèmica i aprenentatge reflexiu. És possible que hi hagi influït la manera com es va gestionar la dinàmica de la classe, però convindria investigar-ho més a fons.

D'altra banda, abans de Març de 2020 l'indicador estava en període de desenvolupament i encara no s'havia dividit en dos subindicadors, de manera que mesurava de forma àmplia la responsabilitat acadèmica i la planificació dels estudiants. Tot i així, sembla una inferència raonable sostenir que abans de la Covid-19 els estudiants superaven les expectatives que es fixaven a l'inici del semestre en relació a la responsabilitat acadèmica i la planificació, la qual cosa significa que l'impacte de la pandèmia podria ser més gran del que pensàvem. Això ho analitzem amb més detall a la taula 4.

A més dels gràfics 1, 2 i 3, també vam realitzar una anàlisi addicional de la matriu de dades per veure si hi havia altres patrons d'interès. En concret, hem volgut indagar sobre si hi havia algun tipus de connexió entre la responsabilitat acadèmica i la capacitat d'aprenentatge i les notes dels alumnes. En un altre sentit, s'ha volgut comprovar si hi havia una connexió entre les notes dels alumnes i el decalatge entre les expectatives i la realitat dins els semestres de l'indicador (tenen millors notes els alumnes que ajusten millor les expectatives i la realitat respecte a la responsabilitat acadèmica i la capacitat d'aprenentatge?), i si la Covid-19 va tenir algun impacte en la responsabilitat acadèmica i la capacitat d'aprenentatge percebuda dels estudiants al llarg del semestre.

Per a la primera, vam agafar les notes dels alumnes A1 del curs 2020-2021 i les vam comparar amb les puntuacions de l'indicador. Per a la segona, vam incloure una pregunta a l'enquesta de final de semestre a partir de 2020 sobre l'impacte de la Covid-19. També vam preguntar als estudiants fins a quin punt la pròpia enquesta els havia ajudat a pensar sobre la seva responsabilitat acadèmica i capacitat d'aprenentatge.

Taula 2. Indicador grup Sociologia A1 i estadística notes mitjanes 2020-2021

Grup A1	Notes primer semestre	Notes segon semestre	1.1 Oct 2020	1.2 Oct 2020	1.1 Feb 2021	1.2 Feb 2021	1.1 Març 2021	1.2 Març 2021	1.1 variació Oct-Feb	1.1 variació Feb-Mar	1.2 variació 1.1 Oct-Feb	1.2 variació Feb-Mar
Mitjana (total)	6.07	7.39	71.26	65.97	65.06	57.39	64.75	58.01	-6.27	-2.81	-9.31	-0.55
Mitjana (notes curs per sobre mitjana)	-	-	71.31	65.07	66.67	59.73	65.78	58.51	-4.67	-4.25	-6.13	-2.94
Mitjana (notes	-	-	71.16	67.51	61.49	52.20	62.41	56.87	-9.76	1.25	-16.27	6.17

curs per
sota
mitjana)

Desviació estàndard	2.14	1.060	11.51	14.92	17.21	15.30	14.00	9.52	15.154	16.06	19.05	15.02
Correlació amb notes primer semestre	-	-	-0.00	-0.08	0.185	0.171	0.190	0.052	0.150	-0.168	0.224	-0.234
Sig.	-	-	0.970	0.519	0.164	0.201	0.207	0.731	0.292	0.287	0.114	0.136
Correlació amb notes segon semestre	-	-	0.235	0.012	0.213	0.055	0.327*	-0.023	0.051	-0.001	0.074	-0.024
Sig.	-	-	0.090	0.930	0.122	0.694	0.028	0.883	0.731	0.997	0.619	0.879
N	81	66	60	60	58	58	46	46	51	42	51	42
Perduts	0	15	21	21	23	23	35	35	30	39	30	39

Nota: l'elevat nombre de perduts es deu al caràcter voluntari de l'enquesta. Molts estudiants que van respondre la primera no van respondre una o més de les enquestes posteriors.

De les dades de la taula 2 se'n poden treure dues conclusions. Primerament, no sembla haver-hi cap relació entre la nota dels estudiants i la responsabilitat i planificació acadèmiques o l'aprenentatge reflexiu. Si controlem la mitjana de la nota, no hi ha una diferència substancial en les puntuacions dels indicadors entre ambdós grups, i les correlacions entre la nota i la puntuació de l'índex no són significatives.

Segonament, pot haver-hi una diferència en la variació entre l'inici i el final del semestre dels indicadors. La diferència de febrer a març tant en responsabilitat acadèmica com en planificació i aprenentatge reflexiu en alumnes amb una nota per sota de la mitjana és positiva, mentre que en alumnes amb nota per sobre de la mitjana aquesta diferència és negativa. Això podria significar que els estudiants amb notes superiors a la mitjana al primer semestre han ajustat les seves expectatives a la baixa a l'inici del segon semestre, mentre que els estudiants amb notes per sota de la mitjana les han ajustat a l'alça.

Tanmateix, tot i que hi ha una diferència entre les mitjanes dels dos grups (estudiants per sobre de la mitjana i per sota de la mitjana), no sabem si aquesta és estadísticament significativa o no ho és. Per a això, fem una prova t per a la igualtat de mitjanes:

	F	Sig.	t	gl	Sig. (bilateral)
1.1 variac. Oct-Feb	0.327	0.569	-1.996	69	0.050
1.1 variac. Feb-Mar	0.54	0.817	1.662	61	0.102
1.2 variac. 1.1 Oct- Feb	1.108	0.296	-1.292	69	0.201
1.2 variac. Feb-Mar	2.841	0.097	1.449	60	0.139

Malauradament, com mostra la taula 3, la diferència de mitjanes en la variació 1.1. o 1.2. entre febrer i març no és estadísticament significativa i, per tant, aquesta línia de recerca arriba a un cul de sac.

Pel que fa a l'impacte de la Covid-19 i l'anàlisi de fins a quin punt les enquestes van ajudar els estudiants a reflexionar sobre la seva responsabilitat acadèmica i capacitat d'aprenentatge, els resultats són els següents:

	A1 – La Covid-19 ha afectat la meua responsabilitat acadèmica i la meua capacitat d'aprenentatge...						C1 - La Covid-19 ha afectat la meua responsabilitat acadèmica i la meua capacitat d'aprenentatge...					
	Positiva- ment		Neutral		Negativa- ment		Positiva- ment		Neutral		Negativa- ment	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jun, 2020 (segon semestre)	6	20.7	8	27.6	15	51.7	2	7.7	7	26.9	17	65.38
Oct, 2020 (primer semestre)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feb, 2021 (primer semestre)	7	12.5	6	10.7	43	76.8	1	-	0	-	1	-
Mar, 2021 (segon semestre)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jun, 2021 (segon semestre)*	1	-	2	-	2	-	1	6.7	3	20	11	73.7

Nota: La pregunta només es va incloure a l'enquesta que es va respondre al final de cada semestre a partir del juny de 2020. El signe * significa un nombre baix de respostes i, per tant, no hi ha representativitat/precisió.

	A1	C1
Oct 2019 (primer semestre)	3.79	-
Feb 2020 (primer semestre)	3.83	-
Mar 2020 (segon semestre)	3.80	3.89
Jun 2020 (segon semestre)	4.03	3.85
Oct 2020 (primer semestre)	3.79	-
Feb 2021 (primer semestre)	3.34	2.5*
Mar 2021 (segon semestre)	3.46	3.82
Jun 2021 (segon semestre)	4.0*	3.6*

Nota: el grup C1 no va poder participar en alguns casos per motius en què no teníem veu. El signe * significa un nombre baix de respostes i, per tant, no hi ha representativitat/exactitud.

La conclusió principal de la taula 4 és que un nombre aclaparador d'estudiants manifesten que, efectivament, la Covid-19 ha tingut un impacte negatiu en la seva responsabilitat acadèmica i en el seu l'aprenentatge reflexiu percebuts. Pensem que es tracta d'una dada rellevant. Ara bé, més enllà de la percepció de l'impacte dels estudiants de l'afectació de la Covid-19 sobre la seva la responsabilitat acadèmica percebuda i l'aprenentatge reflexiu requereix d'una indagació d'altres elements concomitants que depassen l'objectiu exploratori d'aquesta recerca.

Finalment, la taula 5 mostra fins a quin punt les enquestes han ajudat els estudiants a pensar sobre la seva responsabilitat acadèmica i aprenentatge reflexiu. Les puntuacions es donen en una escala de 5, on 1 és la puntuació més baixa i 5 la més alta. En general, els estudiants han donat puntuacions properes als 4 punts, amb poca variació entre grups o semestres i sense patrons aparents.

8) Valoració de l'experiència

L'experiència de desplegament del projecte de millora docent ha estat molt satisfactòria pel que fa a la coordinació dels equips docents. No només hi ha hagut una comunicació fluïda en la preparació del projecte, els indicadors i l'elaboració de les enquestes, sinó que regularment s'ha fet una anàlisi conjunta de quins aspectes podien millorar-se en el pas del primer al segon semestres del curs.

Ara bé, ja sigui per la naturalesa voluntària de les enquestes i/o per l'impacte del context de Covid-19 en els estudiants, hi ha hagut enquestes que han rebut molt poques respostes dels estudiants i, per tant, pot haver quedat compromesa la precisió i representativitat de la mostra i dels càlculs (per extensió, els resultats). Es tracta de limitacions que actualment no estem en condicions de resoldre, però estem convençuts que en els treballs subsegüents que puguin realitzar-se per escatir la percepció i autoconsciència de l'aprenentatge reflexiu i la responsabilitat acadèmica dels estudiants convindria evitar o mitigar aquestes limitacions, a fi que es pugui construir una matriu de dades i resultats més robusta.

A partir de l'anàlisi del treball realitzat durant els dos darrer cursos, els equips docents implicats actualment estan avaluant en quines altres dimensions rellevants de la millora docent podria ser d'interès endegar un nou projecte de millora docent que impliqués a diverses assignatures d'un mateix curs.

9) Referències bibliogràfiques

Alsina, P., Boix, R., Buset, S., Buscà, F., 2011. Evaluación por competencias en la universidad las competencias transversales. Universitat de Barcelona. Institut de Ciències de l'Educació & Ediciones Octaedro.

Arnold, J., Loan-Clarke, J., Harrington, A., Hart, C., 1999. Students' perceptions of competence development in undergraduate business-related degrees. *Studies in Higher Education* 24, 43–59. doi:10.1080/03075079912331380138

Bezanilla, M.J., Olalla, A.M.G., Castro, J.P., Ruiz, M.P., 2019. A model for the evaluation of competence-based learning implementation in higher education institutions: Criteria and indicators. *Tuning Journal for Higher Education* 6, 127–174. doi: 10.18543/TJHE-6(2)-2019PP127-174

Buizard, J.M., 2015b. De la séparation entre perception et conscience. *L'Évolution Psychiatrique* 80, 29–40. doi: 10.1016/J.EVOPSY.2013.07.005

Carreras-Marín, A., Blasco, Y., Badia-Miró, M., Bosch, M., Morillo, I., Cairo-i-Céspedes, G., Casares-Vidal, M.D., 2014. The importance of perceptions on the learning process. using rubrics to assess and improve general skills in learning of economics, in: *INTED2014 Proceedings*. *INTED2014 Proceedings*, pp. 5477–5482.

Casanellas Chuecos, M., Camós i Ramió, M., Medir Tejado, L., Montolio, D., Sibina Tomás, D., Solé Català, M., Sayós i Santigosa, R., 2013. Rúbriques per a la valoració de la competència transversal de capacitat d'aprenentatge.

Fullana, J., Pallisera, M., Colomer, J., Peña, R.F., Pérez-Burriel, M., 2016. Reflective learning in higher education: a qualitative study on students' perceptions. *Studies in Higher Education* 41, 1008–1022. doi: 10.1080/03075079.2014.950563

Klemenčič, M., Chirikov, I., 2015. How Do We Know How Students Experience Higher Education? On the Use of Student Surveys. *The European Higher Education Area* 361–379. doi:10.1007/978-3-319-20877-0_24

Lizzio, A., Wilson, K., 2004. First-year students' perceptions of capability. *Studies in Higher Education*. doi:10.1080/1234567032000164903

Persky, A.M., Lee, E., Schlesselman, L.S., 2020. Perception of Learning Versus Performance as Outcome Measures of Educational Research. *American Journal of Pharmaceutical Education* 84, 993–1000. doi:10.5688/AJPE7782

Sayós Santigosa, R. (coord), 2014. Las competencias transversales en las titulaciones de Grado de la Universidad de Barcelona. Octaedro, Barcelona.

Velzen, J.H. van, 2015. Are students intentionally using self-reflection to improve how they learn? Conceptualising self-induced self-reflective thinking. *Reflective Practice* 16, 522–533. doi:10.1080/14623943.2015.1064378